

DENEYSEL VE DİĞER BİLİMSEL AMAÇLAR İÇİN KULLANILAN DENEY HAYVANLARININ KORUNMASI, DENEY HAYVANLARININ ÜRETİM YERLERİ İLE DENEY YAPACAK OLAN LABORATUVARLARIN KURULUŞ, ÇALIŞMA, DENETLEME, USUL VE ESASLARINA DAİR YÖNETMELİK

Yetki Kanunu: 16.05.2004

Yayımlandığı R. Gazete: 25464

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, deneysel ve diğer bilimsel amaçlar için kullanılan hayvanların üretim yerlerinin teknik, sağlık ve hijyenik şartlara uygun kurulması, çalışması, hayvanların refah ve güvenliğini temin edecek şekilde bakımı ve kullarımlarının sağlanmasıdır.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarda, deneysel veya diğer bilimsel uygulamalarda kullanılan hayvanların üretim, kullanım, satış ve bir yerden bir yere nakli sırasında uyulması gereken kuralları, teknik ve hijyenik şartları ve bu Yönetmeliğin hükümlerine uyulması durumunda uygulanacak işlemleri kapsar. Deneysel olmayan tarımsal ve klinik veterinerlik uygulamalarını kapsamaz.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununa, 441 sayılı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Tarım ve Köyşleri Bakanlığını,

Genel Müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

Enstitü Müdürlüğü: Tesisin bulunduğu ilin veteriner hizmetleri yönünden bağlı olduğu Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüleri, Veteriner Merkez Kontrol ve Araştırma Enstitü Müdürlüğü, Manisa Tavuk Hastalıkları ve Aşı Üretim Enstitüsü Müdürlüğü ile Şap Enstitüsü Müdürlüğünü,

İl Müdürlüğü: Tarım ve Köyşleri Bakanlığı İl Müdürlüklerini,

İlçe Müdürlüğü: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İlçe Müdürlüklerini,

Tesis Sorumlu Yöneticisi: Tesisin yönetim ve işletmesinden kuruluş sahibi ile birlikte sorumlu veteriner hekimini,

Uzman: Tesiste çalışacak her biri ilgili dallarında uzmanlaşmış veya akademik kariyer yapmış veteriner hekim, tıp hekimi veya biyoloğu,

Veteriner Hekim: Tesiste ve kuruluşta çalışan veteriner hekimlerini,

Tıp Hekimi: Kuruluşta çalışan tıp hekimlerini,

Biyolog: Tesiste ve kuruluşta çalışan biyoloğu,

Teknik Personel: Tesislerde ve kuruluşta teknik hizmet kadrosunda çalışan kimyager ve biyologları,

Teknisyen: Tesislerde çalışan veteriner sağlık teknisyenlerini,

Laborant: Tesislerde ve kuruluşta çalışan laboratuvar teknisyenlerini,

Hayvan: Fötal veya embryonik şekilleri haricinde larval şekiller üreten ve/veya serbest yaşayan larval formlarda dahil olmak üzere, insan dışındaki canlı kaburgaları,

İrk: İzinli, kayıtlı deneylerde kullanılmak için özellikle üretilen hayvan ırklarını,

Deney: Hayvanlarda acı, ağrı, stres veya kalıcı zarara neden olabilecek veya bu durumda hayvanların doğumuna yol açacak, ancak modern tıbbın kabul ettiği hayvanların uyutma veya işaretlemleri için (insani metodlar) en az acıyı veren yöntemlerin kullanılması hariç olmak üzere, hayvanların deneysel veya bilimsel amaçlar için kullanımını,

Kuruluş: Deneysel ve bilimsel amaçlar için deney hayvanlarını kullanan birimleri,

Laboratuvar: Kuruluşların bünyesinde yer alan ve deneysel ve bilimsel amaç için deney hayvanlarına müdahale yapılan birimleri,

Tesis: Deneysel ve diğer bilimsel amaçlar için kullanılacak olan hayvanların üretim yerlerini,

Kuruluş izni: Yer, proje ve planlarının Bakanlıkça uygun görülmesi durumunda, tesislerin ve laboratuvarların kurulması için, Bakanlıkça verilen izin belgesini,

Çalışma izni: Bakanlıkça kurulma izni verilmiş ve uygun yer, proje ve planlarına göre yapılmış kuruluşların, faaliyete geçmesi için, Bakanlıkça verilen izin belgesini

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Deney Hayvanları ile İlgili Hususlar

Hayvanların Kullanılabileceği Deneysel ve Diğer Bilimsel Çalışmalar

Madde 5 — Hayvanların deneysel ve diğer bilimsel amaçlarla kullanılabilmesi için çalışma konuları aşağıda sunulmuştur:

- a) İnsanlarda, hayvanlarda veya bitkilerdeki hastalıkların veya sağlıkla ilgili anormalliklerin önlenmesi,
- b) İnsanlarda, hayvanlarda veya bitkilerde kullanılan ilaçların, maddelerin, ürünlerin veya uygulamaların; üretim, güvenlik, etkinlik, kalite ve yan etkilerinin araştırılması,
- c) İnsanlarda, hayvanlarda veya bitkilerdeki hastalıkların veya sağlıkla ilgili anormalliklerin teşhis veya tedavisi,
- d) İnsanlarda, hayvanlarda veya bitkilerdeki fizyolojik olayların araştırılması,
- e) Çevrenin korunmasına ve çevre kirliliğine yönelik çalışmalar,
- f) Eğitim ve öğretim,
- g) Bilimsel araştırmalar,
- h) Adli araştırmalar.

Deney Hayvanlarının Genel Bakımları ve Barınma Koşulları

Madde 6 — Deneysel veya diğer bilimsel amaçlarla kullanılan veya kullanılması planlanan hayvanlar için, fizyolojik gereksinimlerini karşılayabilecek, sağlıklılıklarını ve iyilik hallerini devam ettirebilecek yeterlilikte yaşam ve hareket alanı, yiyecek, su, çevresel şartlar ve bakım sağlanmalıdır. Hayvanların üretildiği, yetiştirildiği veya kullanıldığı mekanlar günlük olarak kontrol edilmelidir. Hayvanların iyilik halleri ve sağlık durumları yakından ve yeterli sıklıkta kontrol edilerek ağrı, sıkıntı ve diğer önlenemeyen zararlı durumlar ortadan kaldırılmalıdır. Hayvana zararlı olabileceği saptanan tüm şartlar en kısa zamanda düzeltilmelidir.

Deney Hayvanlarına Uygulanacak İşlemlerle İlgili Hususlar

Madde 7 — Deney hayvanlarına uygulanacak işlemlerde;

- a) Hayvan kullanımının zorunlu olmadığı, bilimsel olarak yeterince tatminkar, makul ve pratik bir yöntem mevcut ise bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen herhangi bir amaç için hayvan kullanılmamalıdır.
  - b) Hayvan kullanımı zorunlu ise, hayvan türünün ve cinsinin seçimi dikkatlice yapılmalı, uygulanacak yöntemler arasında, yeterli bilimsel sonuçlara ulaşabilmek için, en az hayvan gerektiren, en az ağrı, sıkıntı veya kalıcı hasara neden olmayan yöntemler seçilmelidir. Bakanlık tarafından gerekli görüldüğü takdirde, araştırmacılar tarafından yapılan araştırma hakkında bilgi istenebilir.
  - c) Bu bendin 1 inci ve 2 nci alt bendlerinde belirtilen durumlar dışında kalan, ağırlı veya sıkıntılı tüm işlemler sırasında hayvana, genel veya lokal anestezi/analjezi veya diğer uygun bir ağrı/sıkıntı giderici işlem uygulanmalıdır.
- 1) Hayvana uygulanacak işlem, anestezi/analjezi işlemlerinden daha az ağrıya neden oluyorsa,

2) Anestezi/analjezi işlemleri yapılan araştırmının şartlarını bozuyorsa; bu iki durumda yapılan işlemlerin gerekliliğini gösteren bir açıklama hazırlanmalıdır.

d) Araştırmının şartları aksini gerektirmediği sürece, kullanılan hayvanlar için bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen şartlar sağlanmalıdır.

e) Uygulanan işlem sona erdiğinde, kullanılan hayvanın yaşamasına veya insancıl bir yöntemle öldürülmesine karar verilir. Eğer hayvanda ağrı veya sıkıntı devam ederse, sağlıkla ilgili diğer parametreler normale dönse bile, hayvan canlı kalmamalıdır. Hayvanın yaşayıp yaşamaması konusunda kararı veteriner hekim vermelidir.

Uygulanan işlemin sonunda;

1) Yaşamasına karar verilen hayvan; sağlık durumuna uygun bakıma alınmalı, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen şartlar temin edilerek bir veteriner hekimin veya yetkili diğer bir şahsın kontrolünde olmalıdır.

2) Yaşamamasına veya bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen şartlardan yararlanamayacağına karar verilen hayvan en kısa sürede insancıl bir yöntemle öldürülmelidir.

3) Anestezi/analjezi uygulansın veya uygulanmasın, yürütülen işlem sırasında veya sonrasında şiddetli ağrı veya sıkıntıya maruz kalan bir hayvana, normal sağlık ve iyilik durumuna kavuşmadığı sürece yeni bir işlem uygulanamaz. Eğer yeni işlem, genel anestezi altında ve hayvan ölene kadar devam edecekse veya sadece küçük girişimleri içerecekse yapılabilir.

4) Bilimsel bir zorunluluk yok ise hiç bir hayvan birden fazla büyük cerrahi girişimde kullanılamaz.

Deney Hayvanlarının Satışı ve Bilimsel Araştırmalar İçin Kullanımları

Madde 8 — Deney hayvanlarının satış fiyatları Bakanlıkça belirlenir. Deney hayvanlarının üretim ve temini konusunda faaliyet gösteren kuruluşlar;

a) Deney hayvanlarının kullanıldığı en az iki araştırmayı desteklemek ve bir önceki yıla ait destekledikleri araştırmaları Ocak ayında Bakanlığa bildirmekle,

b) Deney hayvanlarına alternatif yaklaşımların konu edildiği en az bir çalışmayı desteklemek ve bir önceki yıla ait destekledikleri çalışmaları Ocak ayında Bakanlığa bildirmekle,

c) Deney hayvanlarının kullanımının nedenlerinin konu edildiği, kamuoyunu bilgilendirici en az bir faaliyeti yürütmekle ve bir önceki yıla ait bu konuda yürüttükleri faaliyetleri Ocak ayında Bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Deney Hayvanı Üreten veya Temin Eden Kuruluşlar İçin Kuruluş İzni, Çalışma İzni ve Çalışanlarla İlgili Hususlar

Kuruluş İzni

Madde 9 — Deneysel veya diğer bilimsel uygulamalarda kullanılan veya kullanılması planlanan tüm hayvanların üretim, satış ve bir yerden bir yere nakli ile ilgili olarak

faaliyette bulunmak isteyenler ile deneysel ve bilimsel amaçlar için bu tür hayvanları kullanan tüm gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlar bir dilekçe ile Bakanlığa müracaat ederek aşağıdaki bilgi ve belgeleri tamamlamak zorundadır:

- a) Bu Yönetmeliğin Ek-1 ine uygun olarak tesis sahibi tarafından doldurulmuş beyanname,
- b) Tesisin yerini belirleyen; yerleşim yeri ve çevresine ait bilgileri içeren ve ilgili imar kuruluşunun uygun görüşü alınarak hazırlanmış 1/500 veya 1/1000 ölçekli üç adet vaziyet planı,
- c) Tesisin tüm bölümlerini içeren detaylı ve teknik kurallarına göre hazırlanmış üç adet proje.

Tesis sahibince Bakanlığa verilecek olan bu belgeler, Bakanlıkça incelendikten sonra tesise ait plan ve projeler ilgili Enstitü Müdürlüğünce gönderilerek uygunlukları hakkında görüş alınır. Söz konusu tesisin bulunduğu yer; Bakanlıkça görevlendirilecek olan Enstitü Müdürlüğünden iki uzman veteriner hekim, İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğünden bir veteriner hekim ve tesis şayet ilçe bazında kurulacak ise İlçe Müdürlüğünden bir veteriner hekimin oluşturacağı komisyon marifetiyle mahallinde incelenir. Bu Yönetmeliğin Ek-2 sinde bulunan yer seçim raporu doldurulur.

Bakanlıkça uygun bulunan tesislere kuruluş izni verilir. Kuruluş izni bir yıl için geçerlidir. Bu süre içinde tesislerini bitiremeyen gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlara, uygun görüldüğü takdirde, Bakanlıkça ek süre verilir. Kuruluş izni verilmesi veya süre uzatımı, ilgili Valiliğe yazı ile bildirilir. Müracaatlar Bakanlıkça en geç bir ay içerisinde cevaplandırılır.

Çalışma İzni

Madde 10 — Kuruluş izni alarak tesislerini onaylı proje ve planlarına göre yapmış olan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlar, çalışma izni almak için aşağıdaki bilgi ve belgeler bulunan bir dilekçe ile Bakanlığa müracaat etmek zorundadırlar:

- a) Tesisin sorumlu yöneticisi olan veteriner hekim ile laboratuvarında çalışacak olan veteriner hekimlerin ve tıp doktorlarının bağlı buldukları meslek odalarından almış oldukları çalışma izin belgesine istinaden noterden yapılan sözleşme,
- b) Tesiste kullanılacak aletlerin teknik özellik ve kapasiteleri ve kullanılacak olan kimyasal ve biyolojik madde gibi materyallerin listesi,
- c) Tesiste çalışacak uzmanların sayısı ve uzmanlık alanlarını gösterir belge,
- d) Açılması istenen işyeri bir şirket ise şirketin kuruluşunu gösteren Ticaret Sicil Gazetesi,
- e) Yangın ve patlamalar için gerekli önlemlerin alındığına dair itfaiye müdürlüğünden alınan belge.

Belgelerin tetkiki sonucunda; Bakanlık yetkilisi veya yetkilileri, Bakanlıkça görevlendirilecek olan Enstitü Müdürlüğünden iki uzman veteriner hekim, İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğünden bir veteriner hekim ve tesis şayet ilçe bazında ise İlçe Müdürlüğünden bir veteriner hekimin oluşturacağı komisyon marifetiyle tesisin mahallinde incelemesi yapılarak, Bu Yönetmeliğin Ek-3 ünde bulunan açılma raporu düzenlenir.

Bakanlıkça teknik ve hijyenik yönden uygun bulunan tesise çalışma izni verilir. Çalışma izni, gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşların adına tesisin bulunduğu adrese verilir. Bunlar yazı ile Valiliğe bildirilir.

Deney hayvanı üreten veya temin eden kuruluşlar, Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen şartları yerine getirmek zorundadır. Beyannamelerinde hangi tür hayvanların üretileceği belirtilerek çalışma izni almış tesisler, farklı tür hayvanların üretimini yapabilmeleri için Bakanlıktan ayrıca izin almaları zorunludur.

Teknik ve Hijyenik Şartlar

Madde 11 — Bu Yönetmelik kapsamında yer alan üretim yerleri ile laboratuvarlar için aranacak olan teknik ve hijyenik şartlar, Bakanlıkça çıkarılacak talimatla belirlenir.

Çalışanlarla İlgili Hususlar

Madde 12 — Araştırma biriminin bünyesinde bulunması gereken personel ve görevleri aşağıdadır:

a) Tesis sorumlu yöneticisi: Bu Yönetmelik kapsamındaki deney hayvanı üreten veya temin eden kuruluşlarda sorumlu yönetici çalıştırılması zorunludur. Tesis sorumlu yöneticisinin görevleri, sorumlulukları ve görevlendirilmeleri ile ilgili hususlar aşağıda çıkarılmıştır:

1) Tesis sorumlu yöneticisi; kuruluşun bu Yönetmelik hükümlerine uygun faaliyet göstermesinden, çalışan personelin sağlık kontrolü ve eğitimi ile oluşan atık ve artıkların çevre toplum sağlığına zarar vermesini önleyecek doğru tedbirlerin alınmasından işverenle birlikte sorumludur.

2) Deney hayvanları üretim tesisinde gelen, üretilen, satılan, kullanılan, ölen veya nakledilen hayvanların, nevi, cinsi, geliş, doğum, ölüm, satış, nakil tarihleri, uygulanan işlemler, satın almak veya kullanmak amacı ile başvuran şahsın isim ve adresi ile hayvanların akıbetlerini protokol ve dipkoçanlı rapor defterine kayıtlarını yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür.

3) Denetim defterini muhafaza etmek ve Bakanlık tarafından belirlenen bilgi ve belgeleri istenildiği takdirde ilgililere göstermekle yükümlüdür.

4) Kuruluşun sahibi, sorumlu yöneticinin görevlerini yerine getirmesinde kullanacağı her türlü araç, gereç ve imkanları sağlamak zorundadır.

5) Tesis sorumlu yöneticileri çalışma saatleri içinde başka bir işte çalışamazlar.

6) Tesisin genel temizlik ve bakımı ile çalışma, plan ve programını hazırlamaktan sorumludurlar.

b) Veteriner hekim: Araştırma birimindeki hayvanların tesise kabulü, bakımı, beslenmesi, üretilmesi, sağlık durumlarının takibi, hastalıklarının tedavisi, kayıtlarının tutulması ve yapılan araştırmaların veteriner hekimlik yönünden uygun olmasından sorumludur,

c) Teknisyen: Veteriner sağlık teknisyeni, veteriner hekimin sorumluluğundaki işlerin yürütülmesinde veteriner hekime yardımcı olmak zorundadır,

d) Bir şekilde genetik yapıları değiştirilmiş hayvanların (transgenik, knockout gibi) bulunduğu araştırma birimlerinde, genetik konusunda eğitim görmüş (uzmanlık, doktora veya yüksek lisans eğitimi) veteriner hekim, tıp doktoru veya biyolog,

e) Mikrobiyolojik özelliklerinden dolayı özel bakım gerektiren hayvanların (atimik, florasisiz, patojen mikroorganizma taşımayan gibi) bulunduğu araştırma birimlerinde mikrobiyoloji konusunda eğitim görmüş (uzmanlık, doktora veya yüksek lisans eğitimi) veteriner hekim, tıp doktoru veya biyolog,

f) Güvenlik görevlisi,

g) Temizlik görevlisi,

h) Teknik personel,

i) Deney hayvanlarının bulunacağı tesislerde günde 24 saat, haftada 7 gün olmak üzere, güvenlik görevlisi dışında en az bir nöbetçi personel kalmalıdır. Bu personelin acil durumlar için yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları zorunludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kuruluşlarla İlgili Hususlar

Deney Hayvanlarını Kullanan Kuruluşlar

Madde 13 — Hayvanları deneysel veya diğer bilimsel amaçlarla kullanan kuruluşlar, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen şartları yerine getirmek zorundadır.

Bu kuruluşlar aşağıda belirtilen hususlara uymak zorundadır:

a) Bilimsel olarak tatminkar sonuç verebilecek, en az sayıda hayvan kullanılacaktır.

b) Kullanılan hayvanların özelliklerine uygun olarak, hayvanlarda en az ağrı, sıkıntı ve kalıcı hasar oluşturmaya yönelik gerekli alet ve ekipman temin edilecektir.

c) Hayvanların bakımından ve aletlerin kullanımından sorumlu şahıslar belirlenecektir.

d) İlgilenilen konuda yeterli bilgi ve tecrübesi olan bir personel bulunacak veya böyle bir kişinin bilgisi dahilinde çalışılacaktır.

e) Gerektiğinde veterinerlik hizmetlerinin yeterince yerine getirilebilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

f) Bu kuruluşların; kullanacakları deney hayvanları sayısı baz alınmak suretiyle en azından bir veteriner hekim istihdam etmeleri zorunludur. Veteriner hekim, hayvanların sağlık durumlarının ve iyilik hallerinin kontrolünden sorumlu olacaktır. Kuruluşlarda yer alan deney hayvanları bölümünün sorumluluğu burada istihdam edilecek olan veteriner hekime ait olacaktır.

g) Kullanılan hayvanlar, deney hayvanları üreten veya temin eden kuruluşlardan alınacaktır.

h) Türü tükenen veya koruma altına alınan hayvanlar deneysel araştırmalarda kullanılmayacaktır. Cinslerinden herhangi birisi koruma altına alınan hayvan türünün tümü bu kapsam altına alınmayacaktır.

i) Hayvanlara, kuruluş dışında uygulanacak işlemler için önceden Bakanlıktan izin alınacaktır.

j) Bu kuruluşlar, Bakanlık tarafından istendiği taktirde deney hayvanlarında yürüttükleri işlemlerle ilgili olarak bilgi vermek zorundadırlar.

Eğitim ve Öğretim İçin Hayvanların Kullanımı

Madde14 — Hayvanları, eğitim öğretim için kullanan kuruluşlar, kullandıkları veya kullanmayı planladıkları hayvanları ve ne amaçla kullandıklarını Bakanlığa bildirmek zorundadırlar. Kurum ve kuruluşlar, bilimsel amaçlı deneylerin yapılmasına kendi bünyelerinde kuracakları etik kurul yoluyla izin vereceklerdir.

a) Kullanılan hayvanların, bu Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde kullanılmasından sorumlu olacak veteriner hekim, hayvanlara uygulanan işlemleri düzenleyecek ve kontrol edecektir.

b) Hayvanlar, eğitim öğretim alanında mutlaka gerekli ise kullanılacaktır.

c) Eğitim öğretimden sorumlu personel yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olacaktır.

Kuruluşlardan Bilgi Alınması

Madde 15 — Kuruluşlar, Bakanlık tarafından istenilen bilgileri, istenilen sıklık ve zaman içerisinde Bakanlığa bildirmek zorundadırlar.

Deney hayvanları ile ilgili olarak herhangi bir yerde gerçekleştirilen işlemler hakkında, o işlemlerden sorumlu kişinin/kişilerin veya kuruluşun izni olmaksızın, kamuoyuna herhangi bir şekilde açıklamada bulunulamaz, bilgi verilemez. Gerekli görüldüğü taktirde;

Bakanlık tarafından veya Bakanlıkça tayin edilecek kişi/kuruluş tarafından kamuoyuna açıklamada bulunulabilir. Kuruluşlardan elde edilen bilgiler Bakanlık tarafından yayınlanarak kullanıma sunulur.

Deney hayvanı üreten veya temin eden kuruluşlar, aşağıdaki belgeleri düzenleyerek her yılın Ocak ayında Bakanlığa göndermekle yükümlüdürler.

a) Tesiste/Laboratuvarda kullanılan alet ve ekipman listesi,

b) Tesiste/Laboratuvarda görevli tüm personelin listesi,

c) Bir yıl öncesine ait üretilen hayvanların türleri, cinsleri (suşları) ve sayıları,

d) Bir yıl öncesine ait temin edilen hayvanların türleri, cinsleri (suşları), geliş yeri, kimin için temin edildiği ve sayıları,

e) Bir yıl öncesine ait üretilip satılan hayvanların türleri, cinsleri (suşları) ve sayıları,

f) Bir yıl öncesine ait, desteklenen çalışmaların (deney hayvanları ve deney hayvanlarına alternatifler konusunda) listesi, desteklenen kişi veya kuruluşların açık adresleri, çalışma

sonuçları, desteğin ne şekilde yapıldığı (finansman, cihaz, teknik personel, çalışma materyali gibi) ve desteğin boyutları,

g) Bir yıl öncesine ait, deney hayvanlarının kullanımının gerekleri konusunda gerçekleştirilen kamuoyunu bilgilendirici faaliyetlerin, şekli, yeri, hedef kitle ve faaliyet sırasında sunulan materyalin iki kopyası (seminer, video filmi, konuşma metni, gazete ilanı gibi).

Deney hayvanlarını kullanan kuruluşlar, kullanılan hayvanların türleri ve sayıları ile kullanılan hayvanların kullanım amaçlarını bildirim halinde düzenleyerek, bir önceki yıla ait bilgileri, her yılın Ocak ayında Bakanlığa göndermekle yükümlüdürler.

Bakanlık bu belgelere yenilerini ekleyebilir, istenme sıklığını ve istenilen belgelerin içeriğini değiştirebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Cezai Hükümler, Kapatma, Değişiklik ve İlaveler

Cezai Hükümler

Madde 16 — Tesislerin bu Yönetmelikte kayıtlı şart ve sorumluluklarını yerine getirmediği veya kaybettiği, denetimler sonucunda tespit edilen aykırılıkların uyarılara rağmen yerine getirilmediği, tesis sorumlu yöneticisinin görevden ayrılmasını müteakip bir ay içerisinde yeni bir tesis sorumlu yöneticisinin göreve atanmadığı, bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda Bakanlıktan Projelerine göre çalışma izni almış fakat sonradan Bakanlığın izni olmadan tesislerde yapılan tadilat durumları ile Bakanlığın uygun görmediği uygulamaların yapıldığı hallerde, söz konusu tesisin çalışma veya işletme izinleri, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu ile aynı Kanuna dayanılarak çıkarılan 15/3/1989 tarihli ve 20109 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hayvan Sağlığı ve Zabitası Yönetmeliğine göre işlem yapılmak suretiyle çalışma izinleri iptal edilir.

Kapatma Değişiklik ve İlaveler

Madde 17 — Çalışma izni almış tesislerde Bakanlığın izni olmadan herhangi bir değişiklik ve ilave (tesisin kısmen veya tamamen yenilenmesi, tesisin üretim kapasitelerinin artırılması veya azaltılması, yeni bazı hayvan türlerinin veya suşlarının üretimi maksadıyla yeni tesis ünitelerinin yapılması gibi) yapılamaz. Bakanlığın bu gibi tadilatlara izin vermesi durumunda bu Yönetmelikte geçen bilgi ve belgeler tekrar istenebilir. Verilen çalışma izni; üzerinde yazılı gerçek ve tüzel kişi veya kamu kurum ve kuruluş, adres ve faaliyet alanı için geçerlidir. Bunlardan herhangi birinin değişmesi halinde çalışma izni geçerliliğini kaybeder. Tesislerin sahibi tarafından kapatılması, sahip veya unvan değiştirilmesi hallerinde, durum en az bir ay önceden Bakanlığa gönderilmek üzere bir dilekçe ile Valiliğe müracaat edilir. Dilekçeye Bakanlığa gönderilmek üzere değişiklikler ile ilgili bilgi ve belgelerle çalışma izninin aslı eklenir. Bakanlıkça uygun görülmesi halinde, yeni sahip ve unvan üzerinden tesis için çalışma izni verilir.

Çalışma izninin kaybolması veya okunmayacak şekilde tahrip olması halinde ilgili gazete ilanı veya tahrip olmuş çalışma izni belgesinin aslı bir dilekçeye eklenerek Valiliğe müracaat edilir. Bakanlıkça uygun görülmesi halinde yeniden eski tarih ve sayı ile gerekli açıklama da yapılarak çalışma izin belgesi düzenlenir. Tesis faaliyetinin sahibi tarafından durdurulması veya kapatılması hallerinde bu durum yazı ile Valiliğe bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Geçici Madde 1 — Çalışmakta olan tesislere aşağıdaki hususlar uygulanır:

a) Bu Yönetmeliğin yayımından önce kurulmuş, ancak çalışma izni almamış tesisler, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde Bakanlığa müracaat etmek, tesislerini bu Yönetmelik hükümlerine göre düzenlemek ve yeni çalışma izni almak zorundadırlar.

b) Bu süreler içerisinde müracaat etmeyenler hakkında 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ile 15/3/1989 tarihli ve 20109 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Yönetmeliğine göre işlem yapılır. Tesisler yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar kapatılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 18 — Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 19 — Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

EK-1

BEYANNAME

1-Kurulacak tesisin;

- a) Sahibinin adı ve soyadı :
- b) Ticari adı :
- c) Açık adresi :
- d) Telefon numarası :
- e) Faks numarası :
- f) Ada, pafta ve parsel numarası :

2-Faaliyet alanı

- a) Temin etme :
(Hangi hayvanların temin edileceği ?) :
- b) Üretim :
(hangi hayvanların üretileceği) :

3-Tesisin faaliyet alanı ile ilgili açıklama raporu

4-Tesisin yapımı için düşünölen başlama tarihi

**Tesis Sahibinin
Adı ve Soyadı
İmza**

EK-2

YER SEÇİM RAPORU

1-Kurulacak tesisin

- a) Sahibinin adı ve soyadı :
b) Ticari adı :
c) Açık adresi :
d) Telefon numarası :
e) Faks numarası :
f) Ada, pafta ve parsel :
numarası :
g) Faaliyet alanı :

2-Tesisin yeri ve çevresinin halen ne amaçla kullanıldığı?

3-Kurulacak tesis yerinin deney hayvanları üretimine uygun olup olmayacağı?

Deney hayvanları üretim tesisinin kurulacağı yer uygundur/uygun değildir (nedenleri).

Enstitü Md. Yetkilisi	Enstitü Md. Yetkilisi	İl Md. Yetkilisi	İlçe Md. Yetkilisi
Uzm.Vet. Hekim	Uzm.Vet. Hekim	Vet. Hekim	Vet. Hekim

EK-3

AÇILMA RAPORU

1-Tesis

- a) Sahibinin adı ve soyadı :
b) Ticari adı :
c) Açık adresi :

- d) Telefon numarası :
e) Faks numarası :
f) Ada, pafta ve parsel :
numarası :
g) Faaliyet alanı :

2-Tesisin kurma izni aşamasındaki plan ve projelerine göre uygun olarak yapılıp yapılmadığı ?

- a) yapılmıştır b) yapılmamıştır

3-İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü uyarınca işletme belgesi olup olmadığı ?

- a) mevcuttur b) mevcut değildir

4-Yangın ve patlamalara karşı gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığına dair itfaiye müdürlüğünden belge alınıp alınmadığı ?

- a) Alınmıştır b) Alınmamıştır

5-Sorumlu yönetici, tıp doktoru, laboratuvar uzmanı, veteriner hekim ve teknik personellerin noter onaylı sözleşmesinin olup olmadığı ?

- a) Mevcuttur b) Mevcut değildir

6-Tesis ünitelerinde kullanılacak alet ve ekipmanların teknik özellik ve kapasiteleri uygun mu ?

- a) Uygun b) Uygun değil

7-Tesis ünitelerinde çalışacak laboratuvar uzmanlarının, tıp doktorlarının, veteriner hekimlerin, laboratuvar teknik personelinin ve laboratuvar teknisyenlerinin sayısı yeterli mi?

- a) Yeterli b) Yetersiz

8-Mahallinde yapılan inceleme sonucundaki tespit ve gözlemler:

Teşhis ve analiz/üretim laboratuvarına açılma raporu verilmesi uygundur/uygun değildir (nedenleri)

Bakanlık Yetkilisi	Enstitü Md.Yetkilisi	Enstitü Md.Yetkilisi	İl Md. Yetkilisi	İlçe Md. Yetkilisi
Veteriner Hekim	Uzm.Vet. Hekim	Uzm.Vet. Hekim	Veteriner Hekim	Veteriner Hekim